

Arquitectures d'estiu (i II)

TRIBUNA

Junta de Govern del COAIB

Marta Vall-Ilossera, degana del Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears

Joan Cerdà, president de la demarcació del Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears

Per acabar aquesta sèrie d'articles que hem titulat «arquitectures d'estiu», destinats a convidar-vos a visitar i conèixer obres relacionades amb aquesta estació de l'any, avui parlarem de dues obres situades al ponent de Mallorca que pensam que són poc conegudes tot i el seu interès. Com a l'article anterior, es tracta d'obres construïdes als anys 60-70, dècades en què, com dièiem allà «l'activitat arquitectònica sovint s'ha identificat amb els efectes del boom turístic i la seva repercussió sobre el nostre territori, però que justament vénen a demostrar que la bona arquitectura sempre és possible».

La primera és l'Hotel Punta Negra a la costa de Calvià, una obra de 1965, signada per **Felipe Sánchez-Cuenca** (Madrid, 1931-Palma, 1917) i **Gabriel Alomar** (Palma, 1910-1997), tot i que pareix clara també la col·laboració del seu fill, **Antoni Alomar** (Palma, 1937), que en aquell moment encara no estava titulat i que posteriorment realitzarà obres com l'església a la Colònia de Sant Jordi que comentarem a l'article anterior. Es tracta d'un projecte que participa (com les dues obres de la primera entrega d'arquitectures d'estiu) de la nova sensibilitat que s'estava plantejant a l'àmbit internacional amb la revisió de l'ortodòxia dels principis del Moviment Modern.

En aquest cas la necessitat de reconstruir la relació de l'arquitectura amb el lloc, que es debatia als congressos d'arquitectura, es fa visible en molts d'aspectes, però ens interessa remarcar sobretot l'intent d'adaptació al paisatge que els arquitectes manifesten explícitament a la memòria del projecte. Per aquest motiu descartaren l'organització convencional de bloc de dormitoris sobre zones comunes (tan freqüent a tota la costa) i optaren per estructurar el programa en tres parts -serveis, salons i habitacions- unides pel nucli de comunicació vertical, a les quals s'ha d'afegir el conjunt de bungalows dispersos situats a la vorera

de la mar. D'aquesta forma s'aconseguí reduir l'alçada de tot el conjunt i que no sobrepassés l'alçada dels pins que l'envolten.

A més de l'ús d'aquest model d'implantació per adaptar-se millor al paisatge, la voluntat d'integrar-se al context es manifesta també en la utilització d'elements i materials de l'arquitectura tradicional, com la pedra, teules i persianes, o tipològics com la clastra que organitza l'accés a les habitacions, però sempre a partir d'una relectura que n'evita la reproducció mimètica. Un plantejament en definitiva, que cinquanta anys després encara demostra la seva eficàcia i ofereix racons com els dels bungalows, en què una senzilla composició volumètrica de teulades escalonades cobertes per l'ombra dels pins, evoca imatges de l'estiueig de sempre, tan allunyades del que normalment ofereix l'arquitectura turística.

L'altre exemple és troba al port d'Andratx, un poc passat el club de vela, en el carrer que arriba fins al far. Es tracta d'un conjunt de tres cases d'estiueig de l'any 1973, obra de **Gustavo Coderch** (Barcelona, 1948-2005), fill de **José A. Coderch de Sentmenat** (Barcelona, 1913-Espolla, 1984), una de les figures més rellevants de l'arquitectura espanyola de la segona mitat del segle XX, que a Mallorca construï, entre d'altres obres, l'Hotel de Mar (1962) a Illetes, i que pareix que també intervingué en el plantejament inicial d'aquest projecte.

Situades en un terreny amb un fort pendent que davalla fins a una caleta amb un petit embarcador, els habitatges es plantejgen com un únic volum que s'escalona adaptant-se a la topografia i conservant la majoria dels pins existents, que acaben ocultant l'edificació des de la mar.

Tant en el seu plantejament general, com en l'organització de la planta i també en la resolució dels detalls, el projecte de Gustavo Coderch comparteix bona part de les constants que caracteritzaren l'obra del seu pare i s'ha assenyalat que,

Bungalows de l'Hotel Punta Negra.

Cases estiueig Gustavo Coderch.

en part, recorda temes que aquest havia assajat en el projecte no construït de Torre Valentina (Costa Brava, 1959), com l'ús del pati interior i l'escalonament de les diferents plantes.

Des del carrer, una façana blanca i quasi cega, s'entreveu rere els pins que ja existien. Res fa pensar en la riquesa dels espais interiors i dels recorreguts -il·luminats pels patis- fins arribar a les zones comunes, obertes cap a la mar a través de les terrasses. Aquestes dibuixen un pla de façana discontinu, amb reculades per preservar la

seva intimitat, definit només pels voladissos blancs i les persianes corredisses.

Un i altre, l'hotel i els habitatges, com també les obres comentades a l'article anterior, i tantes altres que l'espai que disposam no ens ha permès incloure, són exemples d'arquitectura recent que, com dièiem, val la pena conèixer i també donar a conèixer. I justament aquest ha estat l'objectiu d'aquestes dos darrers articles d'arquitectures d'estiu.

Per aconseguir així que les acabem sentint com a patrimoni.